

№ 05/2016

ISSN 2010-5932

sinf dosh

Yetti yoshdan yetmish yoshgacha bo'lgan barcha sinfdoshlar jurnali

**AKAMNING
TELEFONIDAGI
QIZ**

**O'SMIR
KO'NGLIGA
KALIT**

**«TEMIR»
O'QITUVCHI**

Ekamp

Rayhon Ulasenova:

Majlisni
hecham
qoldirmayman

*Qizim jonivorlarni
qiynashni yaxshi ko'radi.
Hali qushlarning patini
yuladi, hali mushukni
qiynayotgan bo'ladi.
Unga bu to'g'ri emasli-
gini tushuntirsam ham,
baribir o'z bilgani-
dan qolmayapti.
Ayting-chi, undagi
bu holatning asl
sababi nima bo'li-
shi mumkin?
Odina, Toshkent
shahri*

Mushuk

qiynagan bola:

Uni nima qiynagan?

Bolalarda emotsional va xulq-atvor sohasidagi buzilishlar ta'lim tizimidagi dolzarb masalalardan. Chunki bunday bola o'z g'azabini boshqarolmaydi, o'zining emotsional holati va o'zgalarning his-tuyg'ularini to'liq anglamaydi, xavotirlanish darajasi yuqori. Atrofdagilar bilan muloqotga kirishishga qiynaladi va ular bilan tez-tez urishadi. Ularda birovlarining mulkiga ziyon yetkazish, uydan qochib ketish, sababsiz dars qoldirish, odamlar va hayvonlarga nisbatan shafqatsizlik kabilar kuzatiladi.

Qizning mushukni qiynashini undagi agressiv holat bilan izohlash mumkin. Agressivlik – shaxsning buzg'unchilikka intilishi mavjudligi bilan xarakterlanadi.

Bu holatning yuzaga kelishiga bir nechta omillarning ta'siri bor.

Oiladagi nosog'lom muhit, oilada bolaning o'rni yo'qligi, bolaga nisbatan qo'pol munosabat, ota-onalarning o'zlari

agressiv xulq-atvoriga namuna ko'rsatishi, bolani jazolash kabilar unda salbiy munosabatlarni shakllantiradi.

O'z ota-onasidan jismonan zarar ko'rish bola uchun odatiy hol bo'lib qolgan oilalar ham, afsuski, uchrab turadi. Shuning uchun bunday bolalarda aqliy zo'riqish, o'z-o'ziga past baho berish, qo'rquv, boshqa odamlarga nisbatan ishonchsizlik holati uchraydi. Jismoniy zarar yetkazish bolaning agressiv xulq-atvorini kuchaytiradi.

bo'ladi.

Ota-onalar tomonidan bolaga mehr yetishmasligi, bolasiga befarq munosabatda bo'lish, bolaning arzimasi xatosi tufayli izzat-nafsigaga tegadigan so'zlardan foydalanish, haqorat qilish, so'kish, boshqalarga jahl qilib boladan almini olish hollarida bolalarda agressiv xulq-atvor yuzaga keladi. Buning oqibatida bolalarda psixik buzilishlar vujudga keladi. Buzilishda g'azab ta'siri o'sib boradi.

Qizchadagi agressiv holatning ko'rinishlaridan biri **m u s h u k k a** nisbatan be-shafqat (ataylab ozor beradi) bo'lishidir. Mazkur holat

Agressiya – bir kishi tomonidan ikkinchi bir kishiga ko'rsatilgan jismoniy harakat yoki tahdid bo'lib, u ikkinchi kishining erkinligiga tahdid soladi.

Bolalardagi agressiya ota-onaning ajralib ketishi oqibatida ham kelib chiqishi mumkin. Bunday holatning yuzaga kelishi bolaning yoshi va jinsidan qat'i nazar sodir

bolada 6 oy va undan ko'p vaqt mobaynida namoyon bo'lsa, bolada agressivlik mavjud deb baholash mumkin.

Va, albatta, qizchani psixolog ko'rigiga olib borish tavsiya etiladi.

*Psixologiya fanlari nomzodi Damegul Arapbayeva,
tavsiyalari asosida Zuhra tayyorladi. 9*